

- BESIMI
I GRUPIT
TË SHPËTUAR -

Muhammed Ibn Salih el-Uthejmin

Besimi i grupit të shpëtuar

Akideja e Ehli Sunnetit dhe Xhematit
Shejh Muhammed Salih el-Uthejmin
Përkthyer nga Ebu UNEJS

Përmbajtja:

Parathënia e shejhut të nderuar Abdulaziz ibn Baz

Parathënia e autorit

Kapitulli i parë (Akideja e jonë)

Besimi në All-llahun

Kapitulli i dytë

Besimi në melaiket

Kapitulli i tretë

Besimi në librat e shenjtë

Besimi në pejgamberët

Kapitulli i katërt

Besimi në ditën e gjykimit

Besimi në paracaktimin/kader

Dobitë e besimit

Dobitë e besimit në melaikë

Dobitë e besimit në Librat

Dobitë e besimit në të dërguarit

Dobitë e besimit në ditën e gjykimit

Dobitë e besimit në kader

Parathënie nga shejhu i nderuar Abdul-Aziz ibn Abdullah ibn Baz

Hamdi i takon All-llahut. Salavatet dhe selamet qofshin mbi atë, pas të cilit nuk do të ketë më Profet, Resulullahun sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, mbi familjen e tij, mbi ata që i pasuan dhe mbi të tjerët. Më pastaj...

Kam pranuar një rezymë të shkruar me një akide të shëndoshë, të cilën e përpiloi vëllai jonë, el-Alame¹, i nderuari shejh Muhammed bin Salih el-Uthejmin, dhe të tërën e kam dëgjuar. E kam parë se ishte gjithëpërfshirëse, që shpjegonte akiden e ehli sunnetit dhe xhematit me temën mbi njësinë e All-llahut, emrat dhe cilësitë e Tij, si dhe me temën mbi besimin në melaiket, librat, profetët, Ditën e Gjykimit dhe paracaktimin e së mirës apo të keqes. Me të vërtetë e ka përpiluar shumë bukur. Është orvatur të jetë i dobishëm dhe ka përmendur në të atë që është e dobishme për studentët dhe për çdo musliman, për

besimin e tij në All-llahun, në melaiket e Tij, në profetët e Tij, Ditën e Gjykimit dhe paracaktimin e së mirës dhe të keqes. Ai po ashtu ka shtuar shumë gjëra të dobishme për kuptimin e akides, të cilat nuk mund të gjenden në shumicën e librave të shkruara në këtë lëmi.

All-llahu subhanehu ve teala e shpërbleftë me të mira dhe ia shtoftë diturinë dhe udhëzimin, dhe na mundësoftë që të kemi dobi me këtë dhe me librat e tjera, të cilat i ka shkruar, dhe ia mundësoftë atij dhe neve dhe të gjithë vëllezërve tanë që të bëhemi prijës të udhëzuar dhe thirrës në rrugën e All-llahut me argumente. Ai, me të vërtetë, dëgjon dhe është afër.

E kontrolloi: Abdulaziz ibn Abdullah bin Bazi, Kryetar i Komitetit të Përhershëm për Kërkim Islamik dhe Fetua

Parathënia e autorit

Me emrin e All-llahut, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit

Falënderimet i takojnë All-llahut, Zotit të botëve, dhe përfundimi (i mirë) u takon të devotshmëve. Nuk ka armiqësi vetëm se ndaj të padrejtëve. Dëshmoj se nuk meriton të adhurohet askush tjetër përpos All-llahut, i cili është Një, pa shokë, Sundimtar i vërtetë, dhe dëshmoj se Muhammedi është rob dhe i dërguar i Tij, vulë e profetëve dhe udhëheqës i të devotshmëve - mbi të qofshin salavatet, si dhe mbi familjen e tij dhe mbi të gjithë ata që e pasojnë në të mirë, deri në Ditën e Gjykimit.

Më pastaj...

Me të vërtetë All-llahu dërgoi të dërguarin e Tij, Muhammedin, sal-IAll-llahu alejhi ve sel-lem, me udhëzim dhe me fe të vërtetë, si mëshirë për botët, shembull për njerëz dhe si argument kundër të gjithë robërve të All-llahut. Atyre që ua ka dërguar Librin dhe Sunnetin, ua ka shpjeguar të gjitha ato: çka është e mirë për robërit, për fenë e tyre dhe për jetën e kësaj bote. Kurse, sa i përket besimit të drejtë/akides dhe atë që duhet vepruar: (i ka mësuar për) ibadetet, moralin e mirë/ahllaku dhe mënyrën e sjelljes/edebi. Ai, sal-IAllahu alejhi ve sel-lem, e la ummetin në një rrugë të qartë dhe të bardhë, nata e të cilit është e qartë si dita. Dhe nuk shmangen nga e vërteta veçse të humburit. Në atë rrugë qe ummeti i tij, ata të cilët pranuan thirrjen e All-llahut dhe të dërguarit të Tij, krijesat më të mira (sahabët), pasuesit e tyre dhe ata që i pasuan në të mirë, të cilët përcjellën shariatën dhe u kapën fort pas Sunnetit në akide, ibadet, ahlak dhe në edeb. Dhe ata qenë grupi që u ndihmuan në të vërtetën - nuk do t'u bëjnë dëm ata të cilët i braktisin apo i kundërshtojnë, deri sa të vijë urdhri i All-llahut, duke qenë ata në të vërtetën.

Ne e falënderojmë All-llahun dhe i kthehemi gjurmëve të të udhëzuarve, si dhe jetëshkrimit të tyre, të cilët e ndihmuan Kur'anin dhe Sunnetin, duke ua përkujtuar mirësitë e All-llahut dhe duke ua shpjeguar ato gjëra, që çdo besimtar t'i ketë. E lusim All-llahun subhanehu ve teala të na forcojë neve dhe vëllezërit tanë muslimanë me fjalën e përhershme në këtë dhe në botën tjetër, dhe të na falë me mëshirën e Tij. Ai, me të vërtetë, është mirënjohës.

Për shkak të rëndësisë së kësaj teme dhe ndarjet nga njerëzit që pasojnë epshet, desha të shkruaj akiden tonë, akiden e ehli sunnetit dhe xhematit, dhe ajo është besimi në All-llahun, melaiket e Tij, librat e Tij, profetët e Tij, Ditën e Gjykimit, dhe paracaktimin, qoftë i mirë apo i keq.

- KAPITULLI I PARË -

Akideja e jonë

Akideja jonë është të besuarit në All-llahun, melaiket e Tij, librat e Tij, profetët e Tij, Ditën e Gjykimit, dhe paracaktimin, qoftë i mirë apo i keq.

- Besimi në All-llahun

Besojmë në Zotërimin e All-llahut (rububije), d.m.th. besojmë se Ai është Një, Zotërues, Krijues, Sundimtar dhe Përcaktues i çdo gjëje.

Besojmë në hyjnizimin e All-llahut (Uluhije), d.m.th. besojmë se është i vetmi Zot i vërtetë dhe çdo gjë pos Tij që adhurohet është e pavërtetë...

Besojmë në Emrat dhe Cilësitë e Tij (Esmau ves-Sifat), d.m.th. besojmë se Ai ka emra të bukur dhe cilësi të përkryera dhe të lartësuar.

Besojmë në njësinë e Tij, d.m.th. si Ai nuk ka ortak/shoqërues në rububije, uluhije dhe në esmau sifit.

All-llahu subhanehu ve teala thotë:

“Ai është Zot i qiejve dhe i tokës dhe çka ka midis tyre. Pra, Atë adhuroje, e në adhurimin ndaj Tij bëhu i qëndrueshëm. A di për Të ndonjë emnak (adash)?!”
(Merjem, 65)

Besojmë se:

“All-llahu është një. Nuk ka zot tjetër përveç Atij. Ai është mbikëqyrës i përhershëm dhe i përjetshëm. Ai as nuk kotet, as nuk fle. Gjithë çka ka në qiej dhe në tokë është

vetëm e Tij. Kush mund të ndërmjetësojë tek Ai, pos me lejen e Tij. Ai e di të tashmen që është pranë tyre dhe të ardhmen. Nga ajo që Ai di, të tjerët dinë vetëm aq sa Ai ka dëshiruar. Kursija e Tij2 përfshin qiejt dhe tokën. Kujdesi i Tij ndaj të dyjave, nuk i vjen rëndë. Ai është më i larti, më i madhi". (El-Bekare, 255)

Dhe besojmë se:

"Ai është All-llahu. Nuk ka zot tjetër. Vetëm Ai e di të fshehtën dhe të dukshmen. Ai është Mëshiruesi, Mëshirëbërësi! Ai është All-llahu. Nuk ka zot tjetër përveç Tij. Sundues i përgjithshëm, i pastër (prej të metave që i vishen), shpëtimtar (që i shpëton njerëzit prej ndëshkimit të padrejtë), siguries (që i siguroi njerëzit me premtimin e vet dhe peygamberët me mrekulli), mbikëqyrës (që mbikëqyr dhe përcjell çdo send), i plotfuqishëm, mbizotërues, i madhërishëm. I lartësuar është All-llahu nga çka i shoqërojnë! Ai është All-llahu, Krijuesi, Shpikësi, Formuesi. Të tijtë janë emrat më të bukur. Atë (All-llahun) e madhëron çka ka në qiej e në tokë dhe Ai është ngadhënjyesi, i urti!" (el-Hashr, 22-24)

Dhe besojmë se Atij i takon pushteti në qiej dhe në tokë.

"Vetëm i All-llahut është pushteti i qiejve e i tokës. Ai krijon çka të dojë. Ai i falë vetëm femra atij që do, i falë vetëm meshkuj atij që do. Ose u falë çift, meshkuj e femra. Por atë që do, e lë pa fëmijë (steril). Ai është i dijshtëm, i fuqishëm". (esh-Shura, 49-50)

Dhe besojmë se:

"Asnjë send nuk është si Ai. Ai është dëgjuesi, shikuesi. Të Tij janë çelësat e qiejve e të tokës. Ai begaton shumë atë që do dhe nuk begaton (atë që do). Ai është i gjithëdijshëm për çdo send." (esh-Shura, 11-12)

Dhe besojmë se:

"Nuk ka asnjë gjallesë në tokë që All-llahu të mos ia ketë garantuar furnizimin e saj. Ai e di vendbanimin dhe vendstrehimin e saj (pas vdekjes). Të gjitha (këto) janë në librin e njohur (Levhi Mahfudh)." (Hud, 6)

Dhe besojmë se:

"Çelësat e fshehtësive janë vetëm te Ai. Atë (fshehtësinë) nuk e di kush pos Tij. Ai e di çka ka në tokë dhe në det. Ai e di për çdo gjeth që bie, dhe s'ka kokërr në thellësi të tokës, s'ka të njomë dhe s'ka të thatë që nuk është (shënuar) në librin e qartë (Levhi Mahfudh)". (el-En'am, 59)

Dhe besojmë se:

“S’ka dyshim se vetëm All-llahu e di kur do të ndodhë kiameti. Ai e di kur e lëshon shiun. Ai e di se ç’ka në mitra (të nënave). Nuk e di kush pos Tij se ç’ka do të ndodhë (ç’ka do të punojë) nesër, dhe askush nuk e di, pos Tij, se ku (ose kur) do të vdesë. All-llahu është më i dijsmi, njohësi i çdo gjëje.” (Lukman, 34)

Dhe besojmë se All-llahu subhanehu ve tealat flet me kë të dëshirojë, kur dhe si të dojë.

“All-llahu i foli me fjalë Musait.” (en-Nisa, 164)

“Kur Musai erdhi në kohën që ia caktuam dhe i foli Zoti i vet...” (el-A’raf, 143)

“Dhe Ne e thirrëm nga ana e djathtë e kodrës Tur, e afruam për t’i folur (ta dëgjojë bisedën tonë).” (Merjem, 52)

Dhe besojmë se:

“Thuaj: "Sikur të ishte deti ngjyrë për t’i shkruar fjalët e Zotit tim, do të shterej para se të përfundojnë fjalët e Zotit tim. Madje (do të shterej), edhe sikur të sillnim shtesë edhe një si ai (deti)"". (el-Kehf, 109)

“Sikur të gjithë drutë në tokë të jenë lapsa dhe sikur detit t’i shtohen edhe shtatë dete (e të jenë me ngjyrë), nuk do të mbaronin fjalët e All-llahut (do të shteroheshin detet, do të soseshin lapsat, e jo mrekullitë e Zotit). All-llahu është ngadhënjyesi i urtë.” (Lukman, 27)

Dhe besojmë se fjalët e Tij janë të përsosura në kuptimin e vërtetë, lajmëruese dhe të drejta në kuptimin e përshkrimit dhe në kuptimin e të folurit më të bukur.

“Fjalët e Zotit tënd janë plot të vërteta (për ç’ka lajmërojnë) dhe plot të drejta (për ç’ka gjykojnë).” (el-En’am, 115)

“E kush mund të jetë më i vërtetë se All-llahu në thënie?” (En-Nisa, 87)

Dhe besojmë se Kur’ani fisnik është fjala e All-llahut, që me të vërtetë ka folur dhe ia ka dërguar Xhibrilit, alejhi selam, pastaj Xhibrili e ka zbritur në zemrën e të Dërguarit të All-llahut, Muhammedit, sal-All-llahu alejhi ve sel-lem.

“Thuaj: "Atë (Kur'anin) e solli "Ruhul Kudus" - shpirti i shenjtë - plot vërtetësi nga Zoti yt.” (En-Nahl, 102)

“Ai (Kur’ani) është shpallje (zbritje) e Zotit të botëve. Atë e solli shpirti besnik (Xhibrili) në zemrën tënde, për të qenë ti prej atyre që tërheqin vërejtjen. Në gjuhën e kulluar arabe.” (esh-Shuara, 192-195)

Dhe besojmë se All-llahu, me qenien dhe me cilësitë e veta, është mbi krijesat e Veta, për shkak të Fjalës së Tij:

“Ai është më i larti, më i madhi” (el-Bekare, 255)

“Ai është i Sunduesi mbi robërit e Vet; Ai është i Urti dhe ka dijeni për gjithçka.” (el-En’am, 18)

“Krijoi qiejt e tokën brenda gjashtë ditësh e pastaj qëndroi mbi Arshin” (Junus, 3)

Sa i përket ngritjes së All-llahut në Arsh, me këtë nënkuptojmë lartësimin e Tij në Arsh, ngritjen e Tij në Arsh në mënyrë specifike, siç i takon madhështisë së Tij, dhe në atë mënyrë që vetëm Ai është i njohur rreth saj. Besojmë se All-llahu është me krijesat e Tij ndërsa Ai është mbi Arsh. Ai e di gjendjen e tyre, dëgjon atë çka flasin, shikon atë çka punojnë, ua përcakton punët, i furnizon të varfrit dhe i shëron të sëmurët. I jep pushtet atij që do dhe ia merr pushtetin atij që do. Atë që do, e lartëson, dhe atë që do, e përul. Në duart e Tij është çdo e mirë dhe Ai është i aftë për çdo gjë. Ai është i këtillë. Me të vërtetë, Ai është me krijesat e Tij, edhe pse realisht (me qenien e Tij) gjendet mbi Fron/Arsh.

“Asnjë send nuk është si Ai. Ai është dëgjuesi, shikuesi.” (esh-Shura, 11)

Ne nuk themi ashtu siç thonë Hululijet (grup nga Xhehmitë³) dhe të tjerët: “All-llahu është (me qenien) me krijesat e veta në tokë”. Ata të cilët thonë kështu, ne i konsiderojmë jobesimtarë ose të devijuar, sepse All-llahut i kanë përshkruar një të metë që nuk i takon Atij.

Besojmë në atë që i Dërguari i All-llahut na ka lajmëruar rreth All-llahut, i cili zbret në qiellin e dunjasë në pjesën e tretë të natës dhe thotë:

“A ka ndonjë që më lutet, që Unë t’i përgjigjem atij? A ka ndonjë që kërkon prej Meje, që Unë t’i jap atij? A ka ndonjë që më kërkon falje, që Unë ta fal atë?”⁴

Besojmë që All-llahu do të vijë në Ditën e Kthimit për të gjykuar në mes të robërve të vet. Besojmë në këtë për shkak të fjalëve të Tij:

“Por ani! Kur Toka të bëhet copë e thërrime, kur të vijë Zoti yt (për të ndarë gjykimin) me engjëjt të rreshtuar radhë pas radhe. Dhe, kur të sillet Xhehenemi, atë Ditë njeriu do të kujtohet - por ç’i duhet se u kujtua!” (el-Fexhr, 21-23)

Dhe besojmë se:

“Ai punon atë që dëshiron” (el-Buruxh, 16)

Besojmë se vullneti i Tij ndahet në dy lloje:

1. Vullneti kozmik - ndodhin ato gjëra që i lejon All-llahu dhe nuk do të thotë që Ai i dëshiron ato. Këtu e ka kuptimin e dashjes, që shihet qartë në fjalët e Tij:

“Sikur të donte All-llahu, ata nuk do të mbyteshin, por All-llahu punon çka dëshiron”. (el-Bekare, 253)

“... nëse vullneti i Allahut është që t’ju shkatërrojë. Ai është Zoti juaj dhe ju tek Ai do të ktheheni”. (Hud, 34)

2. Vullneti sheriatik - nuk do të thotë që të përmbushet vullneti i Tij. Nëse përmbushet, ajo është që Ai e dëshiron, siç shihet nga fjalët e Tij:

“All-llahu dëshiron t’jua pranojë pendimin” (en-Nisa, 27).

Dhe besojmë se që të dy llojet e vullnetit janë pjesë e urtësisë së Tij, dhe çdo gjë që e ka përcaktuar me vullnetin e Tij kozmik apo sheriatik. Ajo për çka Allahu i ka urdhëruar robërit e vet prej ibadeteve, janë prej urtësisë së Tij, pavarësisht se a janë të informuar për to apo nuk mund ta perceptojnë një gjë të tillë mendjet tona.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“A nuk është All-llahu më i urti i gjykuesve?” (et-Tin, 8)

“Për një popull që bindshëm beson, a ka gjykim më i mirë se ai i All-llahut?” (el-Maide, 50)

Dhe besojmë se All-llahu i do miqtë (evlija) e vet dhe ata e duan Atë. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Thuaj: “Nëse e doni All-llahun, atëherë ejani pas meje që All-llahu t’ju dojë” (Ali-Imran, 31)

“Se All-llahu do ta sjellë një popull që Ai e do atë (popull) dhe ata e duan Atë (Zotin)” (el-Maide, 54)

“All-llahu i do durimtarët.” (Ali-Imran, 146)

“Mbani drejtësinë, se vërtet All-llahu i do të drejtët.” (el-Huxhurat, 9)

“Dhe bëni mirë, se me të vërtetë All-llahu i do bamirësit.” (el-Bekare, 195)

Besojmë se All-llahu e do atë që e ka përcaktuar prej veprave dhe fjalëve, dhe po ashtu e urren atë që e ka ndaluar.

“Nëse ju nuk besoni, All-llahu nuk është nevojtar për ju. Megjithatë, Ai nuk është i kënaqur me mosbesimin e robërve të Vet. Nëse jeni mirënjohës ndaj Tij, Ai e pëlqen atë për ju.” (ez-Zumer, 7)

“Por All-llahu nuk e pëlqeu ngritjen e tyre, andaj i zmbropsi. Dhe u është thënë: “Rrini me të paafitt (fëmijët, gratë e pleqtë).” (et-Tevbe, 46)

Dhe besojmë se All-llahu është i kënaqur me ata të cilët besojnë dhe punojnë vepra të mira. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“All-llahu është i kënaqur ndaj tyre, e edhe ata janë të kënaqur prej Tij. E ky është për atë që i ka pasur frikën Zotit të vet.” (el-Bejjine, 8)

Dhe besojmë se All-llahu është i hidhëruar në jobesimtarët dhe të tjerët, të cilët e merituan zemërimin e All-llahut.

“Mendimi i të cilëve ndaj All-llahut ishte mendim i keq. Atyre u raft e keqja! All-llahu është zemëruar me ta.” (el-Fet’h, 6)

“Për atë që ia hap gjoksin mosbesimit, ata i ka kapur hidhërimi nga All-llahu dhe ata kanë një dënim të madh.” (en-Nahl, 106)

Dhe besojmë se All-llahu ka fytyrë, ashtu siç i takon madhështisë dhe bujarisë së Tij.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“E do të mbetet vetëm Fytyra e Zotit Tënd, plot Madhëri dhe Nderim.” (er-Rahman, 27)

Dhe besojmë se All-llahu i ka dy Duar madhështore dhe të nderuara. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Jo, duart e Tij janë të hapura. Ai furnizon ashtu si të dojë” (el-Maide, 64)

“Ata nuk e çmuan All-llahun me madhështinë që i takon, kurse në Ditën e Kijametit e tërë toka është në grushtin e Tij e qiejt të mbështjellë në të djathtën (forcën) e Tij. Ai është i pastër nga të metat dhe Ai është i lartë nga çka ata i shoqërojnë!” (ez-Zumer, 67)

Dhe besojmë se All-llahu i ka dy sy të vërtetë, për shkak të fjalës së Tij:

“Dhe ndërtoje anijen para Syve tanë” (Hud, 37)

Dhe për shkak të fjalës së të Dërguarit sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem:

“Mbulesa (perdja) e Tij është dritë. Nëse do ta hapte, shkëlqimi i Fytyrës së Tij do t’i digjte të gjitha krijesat në të cilat bie shikimi i Tij.”⁵

Ehli Sunneti është pajtuar për dy Sytë, gjë që vërtetohet edhe nga fjalët e Pejgamberit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, për Dexhahallin:

“Me të vërtetë ai është i verbër, e Zoti juaj sigurisht që nuk është i verbër”, dhe tregoi me dorën e tij në drejtim të syrit të vet.⁶

Dhe besojmë se:

“Të parët (e njerëzve) nuk mund ta përfshijë Atë, e Ai i përfshinë të parët. Ai është shumë i kujdesshëm, hollësisht i njohur.” (el-En’am,103)

Dhe besojmë se besimtarët do ta shohim Zotin e tyre në Ditën e Gjykimit. Thotë All-llahu i lartësuar:

“Atë ditë do të ketë fytyra të shkëlqyera (të gëzuara), që Zotin e tyre e shikojnë.” (el-Kijame, 22-23)

Dhe besojmë se, për shkak të cilësive të Tija të përsosura, All-llahut nuk i përngjan askush. Thotë All-llahu i lartësuar:

“Asnjë send nuk është si Ai. Ai është dëgjuesi, shikuesi.” (Shura,11)

Dhe besojmë se:

“Ai as nuk kotet, as nuk fle” (el-Bekare, 255)

Besojmë se, për shkak të drejtësisë së Tij të përsosur dhe për shkak se Ai nuk është i pakujdesshëm ndaj veprave të robërve të Vet, pasi që është mbikëqyrës dhe i di ato, Ai askujt nuk do t’i bëjë padrejtësi.

Dhe besojmë se nuk ka send që Ai nuk mund ta bëjë në qiej e në tokë, për shkak të përsosmërisë, diturisë dhe fuqisë së Tij. Thotë All-llahu i lartësuar:

“Ne krijuam qiejt e tokën dhe gjithë çka ka ndërmjet tyre brenda gjashtë ditësh, dhe Ne nuk ndiem lodhje.” (Kaf, 38)

Dhe besojmë në të gjitha ato çka All-llahu i ka vërtetuar për vetveten e Tij dhe në të gjitha ato çka i ka pohuar i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, për Të prej emrave dhe cilësive, por pa dy sende të ndaluara:

1. Temthil - Përngjasim, d.m.th. duke thënë, me gjuhë apo me zemër: "Cilësitë e All-llahut të Lartësuar janë sikurse cilësitë e krijesave të Tij"

2. Tekjif – Cilësia (Dhënia formë cilësisë ose përshkrimi i mënyrës se si është. sh.p.), d.m.th. duke thënë, me gjuhë apo me zemër: "Cilësitë e All-llahut të Lartësuar janë kështu e kështu".

Besojmë në mosekzistimin e gjithë asaj që All-llahu ka mohuar për Vetveten. Po ashtu këto i ka mohuar edhe i Dërguari i All-llahut, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, për Të. Dhe besojmë se ky mohim në vetvete përmban vërtetimin e përsosmërisë së asaj që është e kundërt me të. Dhe në atë që All-llahu dhe i Dërguari All-llahut kanë heshtur, edhe ne heshtim dhe për këtë nuk flasim asgjë. Këtë mënyrë të besimit e konsiderojmë të nevojshme, të detyruar dhe të pashmangshme, meqë atë që e ka vërtetuar All-llahu për veten e vet prej Cilësive të Tij, apo e ka mohuar, me të vërtetë është ashtu si na ka lajmëruar. Sepse All-llahu më së miri di për lajmërimin e Vet dhe Ai e njeh më mirë vetveten, dhe me të vërtetë Ai më së bukuri flet, ndërsa robërit nuk mund ta përfshijnë diturinë e Tij.

Dhe e besojmë atë që e ka vërtetuar (All-llahu) ose e ka pohuar në mënyrën siç është ka njoftuar i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, pasi që i Dërguari i All-llahut më së miri na ka njoftuar për Zotin e vet, dhe prej të gjithë njerëzve ai më së miri e di dhe ai është më i miri, më i drejti nga krijesat. Pra, në fjalët e All-llahut të Lartësuar dhe në fjalët e të Dërguarit të All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, kemi dituri, sinqeritet dhe njoftime, dhe nuk ka justifikim për ta refuzuar fjalën (e All-llahut dhe të Resultit sh.p.).

- KAPITULLI I DYTË -

Të gjitha ato që i kemi përmendur prej cilësive të All-llahut, qoftë ndaras apo në përgjithësi, qoftë në qëndrimin për pohimin e ndonjë cilësie apo mohimin e ndonjë cilësie, para se gjithash, mbështetemi në Librin e Zotit tonë, Kur'anin, dhe në Sunnetin e të Dërguarit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, dhe duke i pasuar gjurmët e gjeneratave të para të muslimanëve dhe prijësve të udhëzimit, të cilët erdhën pas tyre. E konsiderojmë detyrim kuptimin e teksteve të Kur'anit dhe Sunnetit me kuptim të drejtpërdrejtë (pa bërë tevil, sh.p.), ashtu siç e konsiderojmë detyrim që kuptimi i tyre të jetë ashtu siç i takon All-llahut. Para se gjithash, ne i shmangemi rrugës së atyre të cilët i shtrembërojnë kuptimet e Kur'anit dhe të Sunnetit dhe i komentojnë ndryshe nga ajo që do All-llahu i Lartësuar dhe i Dërguari i Tij, dhe në rrugën e atyre që i mohojnë kuptimin e tyre, d.m.th. e mohojnë atë në çka na udhëzon qartë teksti i Kur'anit dhe i Sunnetit. Gjithashtu shmangemi edhe nga rruga e atyre të cilët i keqkuptojnë tekstet e Kur'anit dhe Sunnetit, të cilët flasin për All-llahun e Lartësuar, për emrat dhe cilësitë e Tij, duke i krahasuar

cilësitë e Tij të Lartësuar me cilësitë e krijesave të Tija, apo përpiqen që t'i përshkruajnë cilësitë e Tija. Jemi të bindur se e vërteta është ajo që ka ardhur në librin e Zotit tonë, në Kur'anin Fisnik dhe në Sunnetin e të dërguarit të Tij, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, dhe se në të, në asnjë vend, nuk ka kundërthënie, për shkak se All-llahu i Lartësuar thotë:

“A nuk e përfillin ata (me vëmendje) Kur'anin? Sikur të ishte prej dikujt tjetër përveç prej All-llahut, do të gjenin në te shumë kundërthënie.” (en-Nisa, 82)

Kundërthëniet tregojnë në mospërputhjen e një prej veprave që kundërshtohen, e ajo është e pamundur, kur kemi të bëjmë me Kur'anin dhe Sunnetin. Kush pohon se në Kur'an dhe në Sunnet ose në mes tyre ka kundërthënie, ajo është vetëm nga mendimi i keq dhe mashtrimi i zemrës së tij, dhe për atë duhet t'i pendohet All-llahu të Lartësuar dhe duhet braktisur këtë mashtrim dhe mëkat. Nëse dikujt i duket se në Kur'an ose në Sunnet, ose ndërmjet tyre ka kundërthënie, kjo është nga dituria e cekët e tij ose nga kuptimi i cekët i tij, apo për shkak të meditimt të pamjaftueshëm të tij. Për këtë arsye, ai duhet të ndjekë diturinë dhe të mundohet e të meditojë, derisa e vërteta t'i bëhet e qartë. Nëse nuk i qartësohet e vërteta, le ta bartë tek ata të cilët kanë dituri, le t'i pyet dhe t'i largojë ato gjëra nga vetja dhe le të thotë ashtu siç thonë ata të cilët janë të udhëzuar në dije:

“Ne i besojmë atij (Kuranit). Të gjitha (të qartat e alegoriket) janë nga Zoti ynë!” (Ali-Imran,7)

dhe le ta dijë se as në Kur'an e as në Sunnet, e as ndërmjet këtyre dyjave nuk ka kundërthënie.

- Besimi në Melaiket

Besojmë në melaiket e All-llahut dhe ato janë ashtu siç thotë All-llahu i Lartësuar:

“E ata thanë: "I Gjithëmëshirshmi ka fëmijë!" Larg saj qoftë madhëria e Tij! Ja, ata janë robër të ndershëm, që nuk flasin para Tij. Ata veprojnë me urdhrin e Tij.” (el-Enbija, 26-27)

All-llahu i Lartësuar i ka krijuar melaiket nga drita. Ato i bëjnë ibadet⁷ dhe janë të bindur ashtu siç thotë i Lartësuari:

“Ata nuk shprehin mendjemadhësi në adhurimin ndaj Tij e as nuk u bëhet (ibadeti) monoton. Ata lartësojnë (All-llahun) natë e ditë dhe nuk mërziten.” (el-Enbija, 19-20)

All-llahu i Lartësuar i ka fshehur (nuk shihen sh.p.) nga ne. Për këtë arsye, ne nuk mund t'i shohim, mirëpo në disa raste All-llahu ua ka mundësuar disa robërve të Vet t'i shohin ata (melekët). Argument për këtë është se i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve

sel-lem, e ka parë Xhibrilin, alejhi selam, në formën e tij të vërtetë, me gjashtëqind krahë, i cili e kishte zënë tërë hapësirën qiellore (horizontin)⁸. Xhibrili i është shfaqur Merjemes në formën e një mashkulli të bukur, dhe Merjemja dhe ai patën një bashkëbisedim.⁹

Të Dërguarit të All-llahut, ndërsa ishte me sahabët një ditë, i kishte ardhur (meleku, sh.p.) në formën e njeriut, kurse ata nuk e njihnin. Nuk u shihnin në të gjurmë të udhëtimit. Ishte me rroba shumë të bardha dhe me flokë shumë të zeza. Ai u ul pranë të Dërguarit të All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, i mbështeti gjunjët e tij në gjunjët e të Dërguarit të All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, i vendosi shuplakat e tij në kofshët e tij dhe e pyeti. I Dërguari i All-llahut iu përgjigj dhe në fund i lajmëroi sahabët e vet se ky ishte Xhibrili.¹⁰

Dhe besojmë se çdo melek punon në atë që është i urdhëruar.

Xhibrili është i ngarkuar ta transmetojë shpalljen nga All-llahu tek ata të cilët All-llahu dëshiron nga Pejgamberët.

Mikaili është i ngarkuar për shiun dhe për bimët.

Israfil është i ngarkuar që të fryjë (Surit sh.p.) në Ditën e Gjykimit dhe në kohën e ringjalljes.

Meleku i vdekjes¹¹ është i ngarkuar për marrjen e shpirtave në kohën e vdekjes.

Meleku i kodrave është i ngarkuar për kodrat.

Maliku është roja e Xhehenemit.

Ka prej melekëve që janë të ngarkuar për embrionin njerëzor në mitër. Disa të tjerë i ruajnë njerëzit. Disa i shkruajnë veprat e tyre. Çdo individ i ka dy melekë. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Dhe kur dy engjëjt qëndrojnë pranë tij në të djathtë dhe në të majtë. Dhe ai nuk hedh ndonjë fjalë e të mos jetë pranë tij përcjellësi i gatshëm.” (Kaf, 17-18).

Disa melekë janë të ngarkuar ta pyesin njeriun. Pasi të varroset, do t'i vinë dy melekë dhe do ta pyesin: Kush është Zoti yt? Cila është feja jote? Kush është Profeti yt?

Për këtë All-llahu i Lartësuar thotë:

“All-llahu i forcon ata që besuan në fjalën e fortë (të mirë) në jetën e kësaj bote edhe në botën tjetër, ndërsa mizorët All-llahu i bën të humbur. All-llahu punon çka të dojë.” (Ibrahim, 27)

Disa melekë janë të ngarkuar për banorët e Xhennetit. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Do t’i vizitojnë engjëjt, duke hyrë në secilën derë. (U thonë) Selamun alejkum. Me durimin tuaj, gjetët shpëtimin. Sa përfundim i lavdishëm është ky vend.” (er-Rad, 23-24)

I Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Në qiell, në vendin e quajtur Bejtul-Ma'mur¹², çdo ditë hyjnë shtatëdhjetëmijë melekë - në një transmetim tjetër, aty falen shtatëdhjetëmijë melekë - dhe më nuk kthehen aty.¹³

- KAPITULLI I TRETË -

- Besimi në librat e shenjtë

Dhe besojmë se All-llahu të dërguarve të Tij u dërgoi libra si argument dhe udhërrëfyes për të gjithë botët, për t'ua mësuar urtësinë dhe për t'i pastruar.

Dhe besojmë se All-llahu secilit peygamber i dërgoi libër:

“Ne i dërguam të dërguarit Tanë me dokumente të qarta dhe Ne zbritëm me ata librin dhe drejtësinë, që t'i përmbahen njerëzit të së drejtës.” (el-Hadid, 25)

Prej këtyre librave, ne i njohim këto:

1. Tevrati, të cilën All-llahu ia shpalli Musait, alejhi selam, nga librat më të mëdhenj dërguar benu israilëve. Thotë All-llahu i Lartësuar:

"Ne kemi dërguar Teuratin, në të cilin janë udhëzimet dhe drita. Sipas tij, profetët që ia kishin dorëzuar veten Allahut, i gjykonin hebrenjtë; por edhe të diturit dhe rabinët kështu vepronin, sepse atyre iu qe besuar mbrojtja e Librit të Allahut, për të cilin ata dëshmonin". (el-Maide, 44)

2. Inxhili - All-llahu ia shpalli Isaut, alejhi selam, i cili e vërtetoi dhe e plotësoi Tevratin.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

"Pas atyre profetëve, Ne dërguam Isain, të birin e Merjemes, si vërtetues të Teuratit që kishte ardhur para tij. Dhe i dhamë atij Ungjillin, në të cilin ka udhëzim dhe dritë, si përmbushje të asaj që ishte shpallur para tij në Teurat dhe si udhërrëfyes e këshillë për ata që i frikësohen Allahut". (el-Maide, 46)

“T’jua lejojë disa gjëra që ju qenë ndaluar juve” (Ali-Imran, 50)

3. Zeburi, që All-llahu ia dha Davudit, alejhi selam.
4. Suhufet/fletushkat e Ibrahimt dhe Musait.
5. Kur'ani i Madhërishëm, të cilën All-llahu ia shpalli Profetit të Vet, të Dërguarit të fundit, Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem.

Thotë All-llahu i Lartësuar në lidhje me Kur'anin:

“Që është udhërrëfyes për njerëz dhe sqarues i rrugës së drejtë dhe dallues (i të vërtetës nga gënjeshtria)” (el-Bekare, 185)

Kur'ani Kerimi është zbritur që t'i vërtetojë dhe t'i gjykojë librat e mëparshëm.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Që është vërtetues i librave të mëparshëm dhe garantues i tyre.” (el-Maide, 48)

All-llahu i Lartësuar, me zbritjen e Kur'anit, i ka shfuqizuar të gjitha librat e mëparshme dhe është zotuar që do ta mbrojë nga humbja dhe devijimi.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Ne me madhërinë Tonë e shpallëm Kur'anin dhe Ne gjithsesi jemi mbrojtës të tij.” (el-Hixhr, 9)

Kur'ani do të mbetet si argument kundër të gjithë njerëzve, deri në Ditën e Gjykimit.

Sa i përket librave të mëparshme, ato kanë qenë të kufizuar vetën në atë kohë, siç shihet nga shpalljet e ardhura. Pastaj, i kanë shfuqizuar ato të mëparshmet dhe është lajmëruar çka ka ndodhur nga shtrembërimet dhe zëvendësimi. Ato nuk kanë qenë të ruajtura nga këto dy gjëra. Për atë arsye, ka ardhur deri te shtrembërimet, shtesat dhe heqja.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Një palë nga çifutët është që ndryshojnë fjalët (e Zotit)” (el-Maide, 46)

“Është shkatërrim për ata që me duart e veta e shkruajnë librin e pastaj thonë: “Ky është prej All-llahut!”, për të arritur me të një fitim të paktë. Pra, është shkatërrim i madh për ta çka shkruan duart e tyre dhe është shkatërrim i madh për ta ajo çka fitojnë.” (el-Bekare, 79).

“Thuaj: "Kush e zbriti librin, me të cilin erdhi Musai, që ishte dritë e udhërrëfyes për njerëz, e të cilin ju e bëni të shpërndarë në letra, që disa i prezantoni, kurse shumicën e fshihni.” (el-En’am, 91)

“Në të vërtetë, një grup prej tyre janë ata që pështjellojnë gjuhët e tyre, kur lexojnë librin (për ta deformuar kuptimin), ashtu që ju të mendoni se ajo (shprehje) është nga libri. Po ajo nuk është nga libri (i vërtetë. Madje thonë: "Kjo është nga All-llahu"! Po ajo nuk është nga All-llahu. Ata, duke ditur, thonë gënjeshtër për All-llahun. S'është e drejtë e as nuk i takoi asnjë njeriu që t'i ketë dhënë All-llahu librin, urtësinë dhe pejgamberllëkun, e pastaj ai t'u thotë njerëzve: "Bëhuni robër të mi (adhuromëni mua) e jo të All-llahut!" (Ali-Imran, 78-79).

“O ithtarë të librit, juve ju erdhi i dërguari Jonë që ju sqaron shumë nga ajo që fshihnit prej librit, e për shumë nuk ju jep sqarime. Juve ju erdhi nga All-llahu dritë dhe libër i qartë. All-llahu e vë me atë (me Kur'anin) në rrugët e shpëtimit atë që ndjek kënaqësinë e tij dhe me ndihmën e Tij i nxjerr ata prej errësirave në dritë dhe i udhëzon në një rrugë që është e drejtë. E mohuan (e bënë kufër) të vërtetën ata që thanë: "Zot është ai, Mesihu, biri i Merjemes." (el-Maide, 15-17)

- Besimi në Pejgamberët

Dhe besojmë se All-llahu u ka dërguar njerëzimit Profet

“Të dërguar që ishin përgëzues e kërcënues, ashtu që, pas dërgimit të dërguarve, njerëzit të mos kenë fakt (arsyetim) para All-llahut. All-llahu është i pavarur në sundimin e vet dhe di si të veprojë.” (en-Nisa, 165)

Dhe besojmë se Profeti i parë ishte Nuhu, alejhi selam, ndërsa i fundit Muhammedi, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Ne të frymëzuam ty me shpallje sikurse e patëm frymëzuar Nuhun dhe pejgamberët pas tij” (en-Nisa,163);

“Muhammedi nuk ka qenë babai i asnjërit prej burrave tuaj, por ai ishte i dërguari i All-llahut dhe vulë e të gjithë pejgamberëve” (el-Ahzab, 40).

Dhe besojmë se më i miri në mesin e tyre ka qenë Muhammedi, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, pastaj Ibrahim, Musai, Nuhu dhe Isau, alejhimuselam.

All-llahu i nderoi ata (Profetët, sh.p) dhe kështu i përshkroi në Kur'an:

“(Përkujto) Kur Ne e morëm (me betim) prej pejgamberëve premtimin e tyre. Dhe prej teje, Nuhut, Ibrahimit, Musait, Isait, birit të Merjemes, pra, morëm prej tyre besë të fortë.” (el-Ahzab, 7)

Dhe besojmë se sheriatit i Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, i vërteton të gjitha vlerat e sheriatit të Pejgamberëve të tjerë. Për këtë arsye, All-llahu i Lartësuar thotë:

“Ai ju përcaktoi juve për fé atë që ia pat përcaktuar Nuhut dhe atë që Ne ta shpallëm ty dhe atë me çka e patëm porositur Ibrahimin, Musain dhe Isain. (I porositëm) Ta praktikoni fenë e drejtë e të mos përçaheni në të.” (esh-Shura, 13)

Dhe besojmë se të gjithë të Dërguarit e All-llahut kanë qenë njerëz dhe kanë qenë krijesa, që nuk i kanë pasur asnjë nga cilësitë e rububijetit të All-llahut. Ka thënë All-llahu i Lartësuar për të parin (Nuhun, alejhi selam, sh.p.):

“Unë nuk u them juve se tek unë janë depot e All-llahut, as nuk u them se unë e di të fshehtë e as nuk them se unë jam engjëll.” (Hud, 31)

All-llahu e urdhëroi të fundin në mesin e tyre, Muhammedin, sal-lAll-llahu alejhi ves el-lem, të thotë:

“Thuaj: “Unë nuk u them juve se i kam në kompetencë depot e All-llahut (e t’ju sjell mrekulli), as nuk pretendoj se i di fshehtësitë (e t’ju tregoj se kur do t’ju vijë dënimi), as nuk u them se unë jam engjëll.” (el-En’am, 50)

Dhe e urdhëroi që të thotë:

“Unë nuk kam në dorë për veten time as ndonjë dobi, as ndonjë dëm, pos çka do All-llahu.” (el-A’raf, 188)

Dhe e urdhëroi që të thotë:

“Thuaj: “Unë nuk mundem t’jua largoj dënimin e as t’ju sjell dobi!” Thuaj: “Është e vërtetë se mua nuk më mbron askush prej (dënimit) të All-llahut dhe, përveç Tij, unë nuk gjej mbështetje”. (el-Xhin, 21-22)

Besojmë se të gjithë të Dërguarit e All-llahut janë robër të All-llahut, të cilët All-llahu i nderoi me profetësi dhe i përshkroi me ubdudijen (d.m.th ka thënë për ta se janë robër). Dhe vendi i tyre është në një shkallë të lartë. Thotë All-llahu i Lartësuar për të parin në mesin e tyre, Nuhun, alejhi selam:

“Pasardhës të atyre që i bartëm (i shpëtuam) së bashku me Nuhun (bëhuni mirënjohës!). Vërtet ai ishte rob shumë falënderues.” (el-Isra, 3)

All-llahi i Lartësuar për Pejgamberin e fundit, Muhammedin, sal-lAll-llahu alejhive sel-lem, thotë:

“Ai që ia shpalli Furkanin (Kur'anin, dallues të së vërtetës nga e pavërteta) robit të vet (Muhammedit), që të bëhet pejgamber i botës (këshillues), është i madhëruar.” (el-Furkan, 1)

All-llahu i Lartësuar për të Dërguarit e tjerë thotë:

“Përkujto robërit tanë Ibrahimin, Is'hakun, Jakubin që ishin të fortë në zbatimin e detyrave dhe largpamës në fe.” (Sad, 45)

“Ti duro ndaj asaj që thonë ata dhe përkujto robin Tonë Davud, të fuqishmin (në fé e trup). Vërtet ai gjithnjë i drejtohej All-llahut.” (Sad, 17)

“Ne Davudit i falëm Sulejmanin, një rob shumë i mirë dhe shumë i kthyer nga Zoti.” (Sad, 30)

All-llahu i Lartësuar, në lidhje me Isaun, të birin e Merjemes, alejhi selam, thotë:

“Ai (Isai) ka qenë vetëm një rob, të cilin e bëmë pejgamber dhe e bëmë shembull të jashtëzakonshëm, si përvojë për beni israilët.” (ez-Zuhruf, 59)

Dhe besojmë se All-llahu i Lartësuar e vulosi profetësinë me pejgamberllëkun e Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, dhe atë e dërgoi si të Dërguar për të gjithë njerëzit, meqë Ai thotë:

“Thuaj (Muhammed): "O ju njerëz! Unë jam i dërguari i All-llahut te të gjithë ju. Vetëm i Tij është sundimi i qiejve e i tokës. S'ka të adhuroar tjetër pos Tij. Ai jep jetë dhe Ai jep vdekje. Pra, besoni All-llahun dhe të dërguarin e Tij, pejgamberin e pashkolluar, që beson All-llahun dhe shpalljet e Tij. Ndiqeni rrugën e tij, që ta gjeni të vërtetën.” (el-A'raf, 158)

Dhe besojmë se sheriati i Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, është feja Islame, me të cilën All-llahu është i kënaqur të jetë fe e robërve të Vet, dhe besojmë se All-llahu i Lartësuar nuk pranon fe tjetër pos Islamit. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Feja e pranueshme tek All-llahu është Islami...” (Ali-Imran, 19)

“Sot përsosa për ju fenë tuaj, plotësova ndaj jush dhuntinë Time dhe zgjodha për ju islamin fe.” (el-Maide, 3)

“E kush kërkon fe tjetër përveç fesë islame, atij kursesi nuk do t'i pranohet dhe ai në botën tjetër do të jetë nga të dëshpëruarit.” (Ali-Imran, 85)

Besojmë se ai që konsideron dhe pohon ndonjë fe tjetër pos Islamit, me pretekst se është e pranuar tek All-llahu, si p.sh feja e çifutëve apo e krishterëve, apo ndonjë fe tjetër, i tilli është mosbesimtar.

Nëse një musliman në bazë është i tillë, kërkohet prej tij që të pendohet. Nëse nuk pendohet, vritet si renegat (murted/felëshues, sh.p.)¹⁴, meqë ky mohon Kur'anin.

Besojmë se ai i cili nuk beson se Muhammedi, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, u dërgua për të gjithë njerëzit, është jobesimtar në të gjithë Pejgamberët, edhe nëse beson në atë pejgamber që ai e pohon dhe beson që e pason, pasi që All-llahu i Lartësuar thotë:

“Edhe populli i Nuhut përgënjeshtroan të dërguarit.” (esh-Shuara,105)

Në këtë ajet, All-llahu i Lartësuar na tregon se populli i Nuhut nuk besoi në të Dërguarit, edhe pse para Nuhut, alejhi selam, nuk ka pasur asnjë pejgamber.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“S'ka dyshim se ata që nuk besojnë All-llahun dhe të dërguarin e Tij, dëshirojnë të bëjnë dallim mes All-llahut dhe të dërguarve të Tij e thonë: "Ne i besojmë disa e nuk i besojmë disa të tjerë", e mes kësaj duam të marrin një rrugë. Të tillët janë jobesimtarët e vërtetë. Ne kemi përgatitur dënim të fortë e nënçmues për jobesimtarët.” (en-Nisa, 150-151)

Dhe besojmë se nuk ka Pejgamber pas të Dërguarit të All-llahut, Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem. Ai i cili pohon se po i shpallet diç ose beson në të, ai është jobesimtar, pasi që e ka përgënjeshtroar All-llahun, të Dërguarin e Tij dhe të gjithë muslimanët që njëzëri janë pajtuar rreth kësaj.

- KAPITULLI I KATËRT -

Besojmë se i Dërguari i All-llahut Muhammedi, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, ka pasur halifet pasardhës të drejtë, të cilët e zëvendësuan në ummet në pikëpamje të diturisë, në dave dhe në pushtet, ashtu siç besojmë se më i miri dhe më i afërmi për t'u bërë mëkëmbës ishte halifja Ebu Bekër es-Siddik, pastaj Omer ibn el-Hattab, pastaj Othman ibn Affan dhe në fund Ali ibn Ebi-Talib, All-llahu qoftë i kënaqur me të gjithë. Kështu, All-llahu i përcaktoi mëkëmbësit të jenë të radhitur, siç e cekëm më lart - sipas radhitjes së tyre në pushtet, janë radhitur edhe sa i përket vlerës së mirësisë. Ndërsa All-llahu të Lartësuar nuk i përshtatet që ta vendosë një mëkëmbës në gjeneratën më të mirë nga mesi i njerëzve të thjeshtë, derisa në mesin e tyre ka të atillë që janë më të mirë dhe më të denjë për të qenë mëkëmbës. Besojmë se disa nga ata (sahabët), ndonëse mund të jenë të mirë në një aspekt ndaj atij i cili në përgjithësi është i mirë (në të gjitha aspektet), megjithatë, ata me këtë nuk meritojnë të jenë më të mirë prej atij i cili është më i mirë

përgjithësisht (në të gjitha aspektet), pasi ai i cili është i mirë, shikohet në pikëpamjen e të gjitha anëve dhe jo në disa prej tyre.

Gjithashtu besojmë se ky ummet/popull, d.m.th. pasuesit e të Dërguarit të All-llahut, Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, janë ummeti më i mirë dhe më i dobishëm tek All-llahu i Lartësuar. Këtë e vërteton fjala e All-llahut:

“Ju jeni populli më i dobishëm, i ardhur për të mirën e njerëzve, të urdhëroni për mirë, të ndaloni nga veprat e këqija dhe të besoni në All-llahun.” (Ali-Imran, 110)

Besojmë se në këtë ummet më të mirë janë shokët e të Dërguarit të All-llahut, Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, sahabët, pastaj ata të cilët i pasuan, tabiinët, pastaj ata të cilët i pasuan. Deri në Ditën e Gjykimit nuk do të pushojë së ekzistuari një grup njerëzish prej këtij ummeti, i dukshëm në të vërtetën, i ndihmuar nga All-llahu. Nuk do t’u bëjnë dëm ata që i braktisin e as ata të cilët i kundërshtojnë.

Besojmë se sprovat që kanë ndodhur në mes të sahabëve, kanë ndodhur për shkak të kuptimeve të ndryshme në situata, nga ixhtihadet e tyre. Dhe ai që ia ka qëlluar në kuptimin e kësaj situatë, do t’i ketë dy shpërblime, ndërsa ai i cili ka gabuar prej tyre në kuptimin e kësaj situatë, do ta ketë një shpërblim, dhe gabimi do t’i falet.

Besojmë se duhet mbrojtur nderin e tyre, kështu që nuk duhet t’i përmendin gabimet e tyre dhe duhet ta pastrojmë zemrën tonë prej urrejtjes ndaj tyre, si dhe t’ua përmendim të mirat që i kanë pasur, pasi që All-llahu i Lartësuar thotë:

“Nuk janë të barabartë prej jush ata që dhanë nga pasuria e tyre dhe luftuan para çlirimit, sepse të tillët kanë vlerë më të madhe nga ata që dhanë dhe luftuan pas. Por të gjithëve All-llahu u premtoi të mirat. All-llahu di çka punoni.” (el-Hadid,10)

“Edhe ata që kanë ardhur pas tyre e thonë:”Zoti ynë, falna neve dhe vëllezërit tanë që para nesh u pajisën me besim dhe mos lejo në zemrat tona farë urrejtjeje ndaj atyre që besuan. Zoti ynë, Ti je i butë, mëshirues!” (el-Hashr,10)

- Besimi në Ditën e Gjykimit

Dhe besojmë në Ditën e Gjykimit. Ajo është dita e fundit pas të cilit nuk ka ditë tjetër. Në të njerëzit do të ringjallen, që të qëndrojnë përgjithmonë në Xhennet, në shtëpinë e dëfrimit përgjithmonë, ose në Xhehennem, në shtëpinë e vuajtjes.

Besojmë në ringjalljen. Ajo është ringjallja e të vdekurve nga All-llahu pasi që Israfili t’i fryjë Surit për herë të dytë. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Dhe i fryhet Surit dhe bie i vdekur çka ka në qiej dhe çka ka në tokë, përveç atyre që do All-llahu (të mos vdesin). Pastaj i fryhet atij herën tjetër, kur qe, të gjithë ata të ngritur e presin (urdhrin e Zotit).” (ez-Zumer, 68)

Pastaj njerëzit do të ngrihen nga varret e tyre dhe do të qëndrojnë para Krijuesit të të gjithë botëve, këmbëzbathur, lakuriq e të pa bërë sunnet. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“(Përkujto) Atë ditë kur Ne e palosim qiellin sikurse fletët e librit. Ashtu sikundër e kemi filluar krijimin (tuaj), e rikthejmë. Ky është obligim Yni e Ne e bëjmë këtë.” (el-Enbija,104)

Dhe besojmë në fletushkat ku janë të shkruara të gjitha veprat e njerëzve, që do t'i jepen njeriut në dorën e djathtë apo prapa shpinës, në dorën e tij të majtë.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“E për sa i përket atij që libri i vet i jepet nga e djathta, Ai do të llogaritet me një llogari të lehtë dhe do të kthehet te familja e vet i gëzuar. E për sa i përket atij që libri i vet i jepet pas shpinës, Ai do t'i ndjellë vetes shkatërrim dhe do të hyjë në zjarr të ndezur fort.” (el-Inshikak, 7-12)

“Secilit njeri ia kemi ngjeshur në qafë fluturaken (shënimin për veprimin) e tij, e në Ditën e Gjykimit Ne do t'ia prezantojmë atij libër të hapur:“Lexo librin tënd. Mjafton të jesh sot vetë llogaritës i vetvetes”. (el-Isra,13-14)

Dhe besojmë në peshoren që do të vendoset në Ditën e Gjykimit, ashtu që askujt nuk do t'i bëhet padrejtësi.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“E kush punoi ndonjë të mirë që peshon sa grimca, atë do ta gjejë. Dhe kush punoi ndonjë të keqe që peshon sa grimca, atë do ta gjejë.” (ez-Zelzele, 7-8)

“E kujt i peshojnë më rëndë peshojat (veprat e mira), ata janë të shpëtuarit. Atyre që u peshojnë lehtë peshojat (veprat e mira), ata janë që humbën vetveten dhe janë në xhehennem përgjithmonë. Zjarri do t'ua djegë atyre fytyrat dhe do të duken shumë të shëmtuar brenda tij.” (el-Mu'minun,102-104)

“Kush vjen me një (punë) të mirë, ai (në Ditën e Gjykimit) shpërblehet dhjetëfish, e kush vjen me (vepër) të keqe, ai ndëshkohet vetëm për të. Atyre nuk u bëhet e padrejtë.” (el-En'am, 160)

Dhe besojmë në ndërmjetësimin e madh/shefaatin, i cili është i veçantë vetëm për të Dërguarin e All-llahut, Muhammedin, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem. Muhammedit, sal-

lAll-llahu alejhi ve sel-lem, do t'i jepet leja për të ndërmjetësuar tek All-llahu subhanehu ve teal (për muslimanët mëkatarë,sh.p), pasi të jenë përballur me mundime dhe mërzi. Njerëzit së pari shkojnë tek Ademi, alejhi selam, pastaj tek Nuhu, tek Ibrahim, tek Musau, tek Isau dhe në fund vijnë tek i Dërguari i All-llahut, Muhammedi, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem.¹⁵

Dhe besojmë në shefaatin për ata besimtarë të cilët kanë hyrë në Xhehennem, që të dalin nga aty. Dhe përpos Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, në këtë shefaat do të mund të marrin pjesë edhe të Dërguarit e tjerë, dhe besimtarët dhe melaiket. Po ashtu, edhe vetë All-llahu i Lartësuar do t'i nxjerrë nga Xhehennemi besimtarët pa ndonjë shefaat, me Mirësinë dhe Mëshirën e Tij.¹⁶

Dhe besojmë në Haudin/Pusin e të Dërguarit të All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, uji i të cilit është më i bardhë se qumështi, më i ëmbël se mjalti, erën e ka më të mirë se të miskut, gjatësia dhe gjerësia e të cilit është më e madhe sesa largësia prej një muaj udhëtimi (ecje).

Enët e tyre janë të panumërta dhe të bukura si yjet në qiell. Tek këto (të mira, sh.p) do të arrijnë besimtarët e Ummetit të Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem. Ata të cilët pinë nga këto, kurrë nuk do të ndjejnë etje.¹⁷

Dhe besojmë në Urën/Siratin e vendosur përmbi Xhehennem, mbi të cilin do të kalojnë njerëzit, në pajtim me veprat e tyre. Grupi i parë në mesin e tyre do ta kalojë urën si vetëtim, pastaj grupi i dytë do ta kalojë si era/fryma, pastaj si zogjtë, ndërsa i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, do të qëndrojë përmbi urë dhe do të thotë: "O All-llahu Im, shpëtoji, shpëtoji!", gjersa të gjithë veprat e robërve të kryhen. Pas saj do të vjen një grup duke u zvarritur. Në të dy anët e Siratit janë të varura kërrabëzat nga hekuri, të cilat, me urdhër, do t'i marrin disa njerëz dhe do t'i futin në xhehennem.

Dhe besojmë çdo gjë që na ka lajmëruar Kur'ani dhe sunneti në lidhje me Ditën e gjykimit dhe tmerret e asaj dite. E lusim All-llahun që të na ndihmojë dhe lehtësojë në atë ditë.

Dhe besojmë në ndërmjetësimin/shefaatin e të Dërguarit të All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, për banorët të cilët do të hyjnë në Xhennet.

Këtë shefaat do të mund ta marrë përsipër vetëm i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem.

Dhe besojmë në Xhennetin dhe Xhehennemin.

Xhenneti është vendi i kënaqësisë së përjetshme, të cilën ua premtoi All-llahu i Lartësuar besimtarëve, të devotshmëve. Në të ka gjëra që syri nuk i ka parë (më herët, sh.p), që veshët nuk kanë dëgjuar dhe nuk u ka shkuar ndërmend asnjërit prej njerëzve.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Pra, për ata që kanë vepruar, nuk di askush për atë kënaqësi (të zemrës e shpirtit) që u është caktuar atyre si shpërblim.” (es-Sexhde, 17)

Xhehennemi është vend i vuajtjes së përjetshëm, të cilën ua premtoi All-llahu i Lartësuar jobesimtarëve, të padrejtëve. Në te ka vuajtje që nuk mund të paramendohet.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Ne kemi përgatitur për jobesimtarët zjarr që muret e tij (të flakës) i rrethojnë ata, e nëse kërkojnë shpëtim, ndihmohen me një ujë si katran, që përzhit fytyrat. E shëmtuar është ajo pije, e vend i keq është ai”. (el-Kehf, 29)

Besojmë se Xhenneti dhe Xhehennemi tani ekzistojnë dhe kurrë nuk do të pushojnë së ekzistuari.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Kush i beson All-llahut dhe bën vepra të mira, Ai e shpie atë në xhennete nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Aty do të jenë gjithmonë. All-llahu i ka dhënë atij furnizim të mirë...” (et-Talak, 11)

“All-llahu i ka mallkuar jobesimtarët dhe për ta ka përgatitur zjarr të ndezur fort. Aty do të mbesin përgjithmonë dhe nuk do të gjejnë kë për t'i mbrojtur apo për t'i ndihmuar. Ditën kur fytyrat e tyre do të përmbysen në zjarr e thonë: "Të mjerët ne, ta kishim adhuruar All-llahun e respektuar të dërguarin!" (el-Ahzab, 64-66)

Dëshmojmë se do të hyjë në Xhennet secilin për kë dëshmon Kur'ani dhe Sunneti, me emër apo me cilësi.

Kështu, na ka ardhur dëshmia me emër për Ebu Bekrin, Umerin, Othmanin, Aliun dhe për të tjerët që ka dëshmuar me Xhennet i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem.

Ndërsa sa i përket dëshmisë për cilësitë, d.m.th. çdo individ që i ka cilësitë e kufizuara, do të hyjë në Xhennet. Kjo është dëshmia për të gjithë besimtarët dhe të devotshmit (pa emër sh.p).

Po ashtu, dëshmojnë për hyrjen në Xhehennem për të gjithë ata që ka dëshmuar Kur'ani dhe Sunneti, me emër apo me cilësi. Kështu, na ka ardhur dëshmia me emër për Ebu Lehebin, Amr ibn Luhaj el-Huzaija etj. Ndërsa sa i përket dëshmisë me cilësi, d.m.th. ai që i ka disa cilësi të caktuara, do të hyjë në Xhehennem. Kjo është dëshmia për çdo jobesimtar ose mushrik, apo munafik.

Dhe besojmë në sprovën e varrit¹⁸, e ajo është një provim (marrja në pyetje, sh.p.) i të vdekurit në varrin e tij. (Do t'i thuhet, sh.p.) Kush është Zoti yt, cila është feja jote dhe cili është Pejgamberi yt?

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“All-llahu i forcon ata që besuan në fjalën e fortë (të mirë) në jetën e kësaj bote edhe në botën tjetër” (Ibrahim, 27)

Besimtari, në atë moment, do të thotë: “Zoti im është All-llahu, feja ime është Islami dhe i Dërguari im është Muhammedi, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem.”

Ndërsa sa i përket jobesimtarit dhe munafikut, ai do të thotë: “Nuk e di. Kam dëgjuar njerëz të cilët thoshin diçka dhe unë kam thënë ashtu”.

Dhe besojmë se besimtarët në varret e tyre do të kënaqen. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Të cilëve, duke qenë të pastër, engjëjt ua marrin shpirtin, duke u thënë: Selamun alejkum, gjetët shpëtimin, hyni në xhennet, për hir të asaj që vepruat.” (en-Nahl, 32)

Dhe besojmë se jobesimtarët zullumqarë në varret e tyre do t'u ekspozohen vuajtjeve.

Thotë All-llahu i Lartësuar:

“E kush është më i gabuar sesa ai që trillon rrenë ndaj Zotit, ose thotë: “Mua po më shpallet”, e nuk i është shpallur asgjë, ose sesa ai që thotë: “Do të thur diçka të ngjashme me atë që e ka zbritur All-llahu”. Sikur t'i shihje mizorët, kur janë në agoni të vdekjes, e engjëjt kanë shtrirë duart e veta (me ndëshkim) (e u thonë): “Shpëtojeni pra vetveten (nëse mundeni)”. “Tash përjetoni dënimin e turpshëm, për shkak se e thoshit të pavërtetën për All-llahun, dhe ndaj argumenteve të Tij ishit kryeneç”. (el-En'am, 93)

Hadithet për kënaqësitë dhe vuajtjet në varr janë të shumta dhe të njohura mirë. Besimtari duhet t'i besojë të gjitha ato që kanë ardhur në Kur'an dhe në Sunnet prej gjërave të fshehta (gajbit) që do të ndodhin në botën tjetër dhe të mos i kundërshtojë ato, pasi që ndodhitë (kënaqësitë dhe tmerret) e botës tjetër nuk mund të krahasohen me ndodhitë (kënaqësitë dhe tmerret) e botës sonë, për shkak të dallimit të tyre të madh. E lusim All-llahun e Lartësuar që të na ndihmoj.

- Besimi në paracaktimin/Kaderin

Dhe besojmë në paracaktimin/kaderin, qoftë të mirë apo të keq, dhe ky është paracaktimi i All-llahut në të gjitha gjërat që ndodhin, me diturinë e All-llahut, dhe që është në përputhje me urtësinë e Tij.

Kaderi i ka katër shkallë:

Shkalla e parë është dituria, d.m.th. besojmë se All-llahu i Lartësuar di çdo gjë, di çka ka ndodhur, ç' do të ndodhë, dhe po të ndodhte, çka s'ka ndodhur e si do të ndodhte. Pra Dituria e Tij është e pakufizuar. A i e ka diturinë e plotë. Nuk ka nevojë për ta shtuar, dhe nuk harron asgjë.

Shkalla e dytë është shënimi/shkrimi, d.m.th. besojmë se All-llahu i Lartësuar shkroi në Leuhi Mahfudh çdo gjë që do të ndodhë, deri në Ditën e Gjykimit. Thotë All-llahu i Lartësuar:

“A nuk e ke ditur se All-llahu di çka ekziston në qiell e në tokë, e tërë ajo është e shënuar në libër. Ajo për All-llahun është shumë lehtë.” (el-Haxh, 70)

Shkalla e tretë është dëshira, d.m.th. besojmë se All-llahu i Lartësuar dëshiroi çdo gjë që është në qiej dhe në tokë. Nuk mund të ndodhë asgjë veçse me vullnetin e Tij. Atë çka Ai e lejon, do të ndodhë, dhe atë çka ai nuk e dëshiron, ajo nuk do të ndodhë.

Shkalla e katërt është krijimi, d.m.th. besojmë se:

“All-llahu është krijues i çdo sendi dhe Ai është mbikëqyrës ndaj çdo gjëje. Vetëm te Ai janë çelësat e qiejve e të tokës, ndërsa ata që nuk i besuan argumentet e All-llahut, të tillët janë të dështuarit.” (ez-Zumer, 62-63)

Këto katër shkallë përmbledhin atë çka ndodh nga All-llahu i Lartësuar dhe atë çka ndodh nga ana e robërve (njerëzve). D.m.th. çdo gjë që njerëzit e shprehin, veprojnë apo e braktisin, All-llahut të Lartësuar i është e njohur kjo. Tek Ai çdo gjë është e shkruar. Ai gjërat i dëshiroi dhe i krijoi. All-llahu i Lartësuar thotë:

“Për atë nga mesi juaj që dëshiron të gjendet në të vërtetën. Po ju nuk mundeni, por vetëm nëse dëshiron All-llahu, Zoti i botëve!” (et-Tekvir, 28-29)

“E sikur të donte All-llahu, nuk do të mbyteshin ndërmjet vete... por All-llahu punon çka të dëshirojë.” (el-Bekare, 253)

“Po sikur të donte All-llahu, ata nuk do ta bënin atë, andaj hiq tyre dhe asaj që shpifin.” (el-En'am, 137)

“E All-llahu ju krijoi juve edhe atë që e punoni.” (es-Saffat, 96)

Megjithatë, ne edhe krahas kësaj besojmë se All-llahu i Lartësuar ua dha njerëzve vullnetin e lirë, fuqinë e ndihmën me të cilën u vjen vepra njerëzve.

Faktin që njerëzit kanë vullnetin e lirë dhe fuqinë e tyre e dëshmojnë shumë çështje në vijim:

Së pari: Fjalët e All-llahut të Lartësuar, i cili thotë:

“Afrohuni vend-mbjelljes suaj si të dëshironi”. (el-Bekare, 223)

“E sikur të kishin dëshiruar ata të dalin, do të bënin për të (për luftë) ndonjë përgatitje” (et-Tevbe, 46)

Shohim se All-llahu i Lartësuar në këto dy ajete vërteton se njerëzit kanë vullnet dhe dëshirë.

Së dyti: All-llahu i Lartësuar disa gjëra i ka urdhëruar dhe disa të tjera ua ka ndaluar njerëzve. Sikur njeriu të mos ishte i lirë në fuqinë e urdhërimit apo të ndalimit të vetes, do të ishin prej gjërave që ai nuk do mund t’u përmbahej, d.m.th. nuk do të mund t’i kryente dhe kjo gjendje do të ishte në kundërshtim me urtësinë, mëshirën dhe me ajetin e All-llahu të Lartësuar:

“All-llahu nuk e obligon asnjë njeri përtej mundësisë së tij” (el-Bekare, 286)

Së treti: Lavdërohet bamirësi për veprat e mira që i ka bërë dhe ofendohet keqbërësi për veprat që i ka bërë, si shpërblim, përkatësisht ndëshkim për të gjithë ata që e merituan. E sikur të mos ekzistonte dëshira e njeriut për vepra dhe mundësia që ai të zgjedhë, edhe lavdërimi edhe ndëshkimi do të ishin të padrejtë, e All-llahu është i pastër nga ajo që i përshkruhet prej padrejtësisë.

Së katërti: All-llahu i dërgoi të dërguarit:

“Të dërguar që ishin përgëzues e kërcënues, ashtu që pas dërgimit të dërguarve njerëzit të mos kenë fakt (arsyetim) para All-llahut.” (en-Nisa, 165)

Nëse ato gjëra që i vepron njeriu nuk do të ishin me vullnetin dhe dëshirën e tij, atëherë dërgimi i të dërguarve do të ishte i kotë.

Së pesti: Secili veprues i ndonjë vepe e ndjen se ai vetë e bën ose nuk e bën, pa asnjë ndjenjë të dhunës (nuk e detyron askush, sh.p.). P.sh. ulet dhe ngrihet kur të dojë. Del dhe hyn. Udhëton ose qëndron në vendbanimin e vet. Dhe ai këtë e dëshiron dhe nuk

ndjen se është i detyruar në të. Madje, çdo njeri bën diferencë të madhe ndërmjet asaj që e dëshiron dhe në atë që është i detyruar.

Një formë të njëjtë të ndarjes/diferencës na është treguar edhe në sheriatin tonë. All-llahu i Lartësuar nuk e dënon personin që është i dhunuar/detyruar në ato gjëra që janë të lidhura me All-llahun e Lartësuar.

Besojmë se mëkatarrët nuk kanë arsyetim për mëkatet e tyre dhe mosbindjen ndaj All-llahut të Lartësuar, meqë mëkatari e bën mëkatin me dëshirën e tij të lirë, pa e ditur se All-llahu i Lartësuar e kishte paracaktuar më parë. Sepse askush nuk e di çka ka paracaktuar All-llahu, përveç pasi të ndodhë ajo çka Ai ka përcaktuar, ashtu si thotë All-llahu i Lartësuar:

“Nuk e di kush pos Tij se çka do të ndodhë (çka do të punojë) nesër” (Lukman, 34).

Si të jetë argumentimi i saktë i atij i cili arsyetohet, kur ai vetë nuk e di atë para se të ndodhë. All-llahu i Lartësuar kategorikisht e mohon një argumentim të tillë:

“E ata që i shoqëruan Zotit, do të thoshin: "Sikur të donte All-llahu, nuk do t'i bënim shok (nuk do të ishim idhujtarë) as ne, as prindërit tanë, e as nuk do të ndalonim asnjë send. "Kështu patën gënjyer edhe ata që ishin para tyre derisa (për shkak të mëkatit) përjetuan dënimin tonë të ashpër. Thuaj: "A mos kenë ndonjë fakt e të na e prezantoni atë neve?" Ju i mbështeteni vetëm hamendjes. Në të vërtetë, vetëm gënjeni". (el-En'am, 148)

Ne i themi mëkatarrit i cili arsyetohet me paracaktimin: Pse nuk i nënshtrohesh kaderit të All-llahut (e të besosh), pasi që All-llahu të paska urdhëruar ashtu (të besosh, sh.p)? Meqë nuk ka dallim ndërmjet mëkatit dhe asaj që është paracaktuar para se ti ta veprosh atë.

Për atë, i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, i lajmëroi sahabët se secilit u është përcaktuar vendi në Xhennet apo në Xhehennem. Në këtë ata (sahabët, sh.p) thanë:

“A do të mbështetemi në të dhe t'i braktisim veprat?” Ndërsa i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, tha:

“Jo. Punoni. Secilit do t'i lehtësohet ajo për çka është i krijuar”.¹⁹

Gjithashtu, i themi mëkatarrit i cili argumenton dhe mbron mëkatet e veta me caktimin: Nëse dëshiron të udhëtosh në Mekke dhe janë dy rrugë, dhe një njeri i besueshëm të lajmëron se një rrugë është e rrezikshme dhe e mundimshme ndërsa rruga tjetër është e sigurt dhe e lehtë, sigurisht që ti do ta zgjedhësh rrugën e dytë dhe nuk është e mundur

që të lëvizësh kah rruga e parë, e rrezikshme dhe e mundimshme, duke thënë: "Kjo më është përcaktuar". Nëse do të thoshe kështu, njerëzit do të mendonin se je i çmendur.

Gjithashtu i themi: Nëse do të kishin ofruar dy vende pune, njëra prej të cilëve është e mirë dhe me pagë të madhe, sigurisht që ti do të kishe punuar në atë punë pa u munguar. Atëherë, si është e mundur që për botën tjetër ta zgjedhësh atë që është me pak vlerë dhe të argumentosh me paracaktimin/kaderin.

Gjithashtu do t'i themi në vijim: sikur të të godiste ndonjë sëmundje, do të kishe kërkuar shumë mjekë për t'u shëruar, do t'i përballoje dhembjet e operacionit dhe hidhësinë e barërave. Pse atëherë nuk e trajton në mënyrë të njëjtë zemrën tënde të sëmurë/mëkatet dhe mosbindjen ndaj All-llahut të Lartësuar?

Dhe ne besojmë se e keqja nuk i përshkruhet All-llahut të Lartësuar, për shkak të përsosurisë së mëshirës dhe urtësisë së Tij.

Ka thënë i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem:

"E keqja nuk të vishet Ty (O Zot)".²⁰

Në vetë përcaktimin e All-llahut të Lartësuar asnjëherë nuk ka sherr (e keqe), sepse ky gjykim ka dal nga mëshira dhe urtësia e Tij. Sherri (e keqja) është nga përfundimi i gjërave të paracaktimit të All-llahut. Dhe për këtë, në lutjen e kunutit, të cilën i Dërguari i All-llahut, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, ia mësoi nipit të vet Hasanit, ka thënë:

"(O All-llah) Më mbroj nga e keqja që e krijove".²¹

I është shkruar e keqja në atë që është e paracaktuar. Pra, shohim se e keqja që është si pasojë e paracaktimit, nuk është e tëra e keqe, por në një anë është e keqja e në anën tjetër është e mira. Ndonjëherë është e mirë, ndonjëherë e keqe.

Për shembull, çrregullimet, si thatësira, sëmundjet, varfëria dhe frika janë të këqija në një anë, mirëpo janë të mira në anën tjetër. Thotë All-llahu i Lartësuar:

"Për shkak të veprave (të këqija) të njerëzve, janë shfaqur në tokë e në det të zeza (bela, skamje, katastrofa, humbje e bereqetit etj.), për ta përjetuar ata një pjesë të asaj të keqeje që e bënë, ashtu që të tërhiqen (nga të këqijat)." (er-Rum, 41)

Prerja e dorës së vjedhësit dhe gurëzimi i zinaqarit (ai që bën marrëdhënie jashtëmartesore), është e keqe në raport me vjedhësin dhe zinaqarin. Mirëpo, ajo është e mirë për ta në anën tjetër, pasi që ky dënim është kefare/shpagim i mëkatit për ta, dhe ata nuk do të ndëshkohen pas kësaj as në këtë botë e as në botën tjetër. Gjithashtu, kjo është e mirë edhe për mbarë shoqërinë, sepse këto dënime sigurojnë pasurinë dhe

moralin e njerëzve

- Dobitë e Besimit

Kjo vlerë e besimit/akides, e cila përmban këto baza të mëdha, rezulton me shumë vlera frytdhënëse për ata që janë bartës të kësaj akideje, në mënyrë që ky besim frytdhënës në All-llahun, emrat dhe cilësitë e Tij, dashurinë ndaj All-llahut dhe Madhërisë së Tij, në mënyrë të pashmangshme rezulton me kryerjen e urdhrave të All-llahut dhe largimin e ndalesave të Tij, ndërsa kryerja e urdhërësive të All-llahut dhe largimi nga ndalesat e Tij rezulton me kënaqësinë e plotë në këtë dhe në botën tjetër, qoftë individualisht apo në përgjithësi (shoqëria). Thotë All-llahu i Lartësuar:

“Kush bën veprë të mirë, qoftë mashkull ose femër, e duke qenë besimtar, Ne do t'i japim atij një jetë të mirë (në këtë botë), e (në botën tjetër) do t'u japim shpërblimin më të mirë për veprat e tyre.” (en-Nahl, 97)

- Dobitë e besimit në melaike

E para: Dituria mbi madhështinë, forcën dhe fuqinë e krijuesit të Lartësuar.

E dyta: Falënderimet i takojnë All-llahut të Lartësuar për ndihmën e Tij ndaj robërve të Vet, pasi që i detyroi ata (melekët, sh.p) t'i mbrojnë dhe t'ua shkruajnë veprat e tyre dhe gjërat e tjera, që janë të dobishëm për ta (për njerëzit).

E treta: Dashuria ndaj melekëve, për shkak se gjithmonë në mënyrë të përsosur i bëjnë ibadet All-llahut të Lartësuar dhe kërkojnë falje për besimtarët.

- Dobitë e besimit në Librat

E para: Dituria për mëshirën e All-llahut dhe përkujdesja e Tij ndaj robërve të Vet, pasi që çdo popull i ua dërgoi librin me të cilën i udhëzoi në rrugën e drejtë.

E dyta: Dukshmëria e urtësisë, mençurisë së All-llahut, pasi që në këto libra janë të përcaktuara ato gjëra që u përgjigjen secilit popull. Libri i fundit është Kur'ani i Madhërisë, i cili u përgjigjet të gjitha krijesave, të gjitha kohërave dhe të gjitha vendeve, deri në Ditën e Gjykimit.

E treta: Falënderimet janë për All-llahun, për mirësinë në dërgimin e librave.

- Dobitë e besimit në të Dërguarit

E para: Dituria për mëshirën e All-llahut dhe përkujdesjes së Tij ndaj robërve të Vet, pasi që i dërgoi të Dërguarit fisnik, për t'i udhëzuar dhe treguar rrugën e drejt.

E dyta: Falënderimet janë për All-llahun, për mirësinë në dërgimin e të Dërguarve.

E treta: Dashuria ndaj të dërguarve dhe ndaj dinjitetit e durimit të tyre, dhe përmendja e tyre për të mirë, ashtu siç u ka hije atyre, pasi që ata janë të Dërguarit e All-llahut dhe më të mirët në mesin e robërve të Tij, që i kanë përmbushur udhëzimet e tyre duke i bërë ibadet Zotit të vet, që kumtuan misionin e pejgamberllëkut, duke i këshilluar robërit e All-llahut dhe duke bërë durim nga fyerjet e tyre.

- Dobitë e besimit në Ditën e Gjykimit

E para: Dëshira për nënshttrim ndaj All-llahut të Lartësuar, duke e kërkuar shpërblimin e asaj dite, dhe largimi nga mëkatet ndaj All-llahut të Lartësuar, duke u frikësuar prej dënimit të asaj dite.

E dyta: Të mos brengoset besimtari për ato gjëra dhe kënaqësitë e kësaj bote që i ikin, për shkak të mirësive dhe kënaqësive që e presin në botën tjetër.

- Dobitë e besimit në Kader

E para: Mbështetja në All-llahun dhe marrja e sebepeve, pasi që edhe sebepi dhe ajo që ndodh janë nga urdhrat e All-llahut dhe paracaktimi i Tij.

E dyta: Rehatia, lumturia e shpirtit dhe qetësia e zemrës, ngase kur muslimani e di se çdo gjë është me paracaktimin e All-llahut dhe gjithsesi do të ndodhë, shpirti dhe zemra do të qetësohet dhe do të jetë e kënaqur me përcaktimin e All-llahut, kështu që nuk ka askush që jeton më mirë dhe që është më i qetësuar në zemër prej atij që beson në përcaktimin e All-llahut/Kader.

E treta: Largimi i mendjemadhësisë nga vetja gjatë arritjes së qëllimit të dëshiruar, pasi që arritja e qëllimit është nga mirësitë e All-llahut të Lartësuar, të cilën e paracaktoi që të realizohet si rezultat i shkakut të saktë. Për atë falënderohet All-llahu i Lartësuar dhe largohet mendjemadhësia.

E katërta: Largimin e padurimit nga vetja, neverisë, shqetësimit dhe merakut për mos arritjen e synimit të dëshiruar. Nëse ndodh e padëshiruara, pasi që ajo ndodh për shkak të kaderit të All-llahut të Lartësuar, të cilit i takon pushteti në qiej dhe në, duhet duruar

në atë paracaktim duke pritur shpërblimin. Këtë e dëshmon fjala e All-llahut të Lartësuar:

“Nuk ndodh asnjë fatkeqësi në tokë e as në trupin tuaj e që të mos jetë në shënime (Levhi Mahfudh) para se të ngjajë ajo, e kjo për All-llahun është lehtë.” (el-Hadid, 22)

E lusim All-llahun e Lartësuar të na forcojë në këtë besim/akide dhe të bëjë që tek ne të realizohen dobritë e tij dhe ndaj nesh të shtohet mirësia, si dhe të na mbrojë nga devijimi i zemrës, pasi që na udhëzoi, dhe të na kaplojë mëshira e Tij. Ai, me të vërtetë, është i Urtë.

Le të jenë falënderimet për All-llahun, Zotiu e të gjithë botëve, dhe salavatet dhe selamet mbi të Dërguarit tonë, Muhammedit, sal-lAll-llahu alejhi ve sel-lem, shokëve të tij dhe mbi të gjithë ata që i pasojnë në të mirë.

Shkruar nga: Muhammed ibn Salih el-Uthejmin, 30 Shevval, 1404H.

Referenca:

1. Dijetarë në shumë disiplina të ndryshme.
2. Shprehja Kursij tekstualisht d.m.th. karrige, mirëpo kur përdoret për Kursijen e All-llahut, atëherë nënkuptojmë “Vendin e këmbëve të All-llahut”, ashtu siç ka thënë Ibn Abbasi, gjë që e transmeton el-Lalikai në “Sherh Usulil I’tikad” dhe Abdullah ibn Imam Ahmed në “Kitabu’s Sunne” dhe të tjerët (sh.p.).
3. Xhehmitë janë një sekt që emrin e tyre e kanë marrë nga Xhehm ibn Safvan, ndërsa përhapës i këtij sekti ka qenë Xhad ibn Dirhem. Hululijet janë një nga sektet e Xhehmive. Shih Parathënien e recensentit tek “Sherh usulul i’tikad” nga el-Lalika.(sh.p))
4. Sahih Buhari, Kitabu Tehexxhud, nr.1145, dhe sahih Muslim, Kitabu-l salatil-Musaffirine, nr.758.
5. Buhariu dhe Muslimi.
6. Sahih Buhari, Kitabu fiten, nr.7131, dhe Sahih Muslim, Kitabu fiten, nr.2933.
7. Fjala Ibadet është fjalë e përgjithshme për të gjitha ato fjalë, vepra dhe bindjet që i do All-llahu. Shih el-Ubudije nga shejhul Islam Ibn Tejmije.
8. Buhari, Kitabu bedil-halk, nr. 3232, dhe Muslimi, Kitabu iman, nr.174.
9. Ashtu siç është përshkruar në suren Merjem, ajeti 16-22.
10. Sahih Buhari, Kitabu iman, nr.50, dhe Sahih Muslimi, Kitabu iman, nr.8.
11. Melekut të vdekjes (Meleku Meut) i thonë edhe Azrail, mirëpo një emërtim i tillë nuk ka bazë në Kur’an dhe në Sunnet. Andaj ne ndalemi tek tekstet e hadithit (sh.p.).
12. Bejtul Ma’mur është një shtëpi e madhe në qiell, qabja e qiellit, në të cilën hyjnë dhe falen melekët, ashtu siç e cekëm më lart.
13. Sahih Buhari, Kitabu bedil Halk (nr.3207), dhe Sahih Muslim, Kitab Iman (nr.164).
14. Kujdes: Ekzekutimi i murtedit bëhet vetëm nga ana e qeverisë në shtetin Islamik e kurrësi në mënyrë individuale.
15. Hadithin e transmeton Ebu Hurejra, Sahih Buhari, Kitabu’l Ehadithil-Enbija, nr.3361 dhe Muslimi në Sahihun e tij, Kitabu Iman, nr.194.
16. Transmeton Buhariu në Sahin e tij nga Ebu Seid el-Hudriju, KitabuTeuhid, nr.7439, dhe Muslimi në Sahihun e tij, Kitabu Iman, nr.183.
17. Transmeton Buhariu në Sahihun e tij nga Abdullah ibn Omeri, Kitabur-Rikak, nr.6579 dhe 6580, dhe

Muslimi në Sahihun e tij, Kitabul Fedail, nr.2300 dhe 2301.

18. Sprova e varrit, d.m.th. jeta e varrit pas varrosjes së të vdekurit. Hadithet për këtë temë i transmeton Buhariu dhe Muslimi në Sahihun e tij.

19. Transmeton Buhariu në Sahihun e tij, Kitabul Xhenaiz, nr.1362, dhe Muslimi në Sahihun e tij, Kitabul Kader, nr.2647.

20. Transmeton Muslimi në Sahihun e tij, Kitabul salatil-Musafirine, nr.771.

21. Transmeton Ebu Davudi në Sunenin e tij, Kitabul Vitri, nr.1425; Tirmidhiu në Xhamiun e tij, Ebvabul Vitri, nr.464; en-Nesaiu në Sunenin e tij, Kitabul kijamul-lejl, nr.1745, si dhe Ibn Maxhe në Sunen, Kitabul Ikametis-salah, nr.1178.